

Izhaja
enkrat
na mesec
in sicer
početkom
meseca.

ŽENSKI LIST

GLASILO ZVEZE DELAVSKIH ŽEN IN DEKLET.

Naroča se
pri upravi
v Ljubljani,
Vošnjakova
ulica št. 20.

Naročnina za celo leto 12 Din.

V Ljubljani, 1. Junija 1929.

Posamezna številka 1.50 Din.
Za inozemstvo 2 Din.

Nekoliko razmotri- vanja v razvoju dru- žabnega reda.

V sedanjem času, ko so večje akcije delavskih množic pri nas zelo otežkočene in se takozvani gospodarski krogi na vso moč trudijo, delavstvu odkrhniti od socialnih pridobitev kolikor se le da, izgleda, kot da je bil ves trud naših predbojnikov zaman in črnogledi celo trdijo, da smo v tem pogledu padli za nekoliko desetletij nazaj.

Vendar pa temu ni tako. Le ozrimo se nekoliko nazaj v zgodovino razvoja človeške družbe in videli bomo, da gre razvoj dosledno na bolje.

Iz prvotno lovskega, pozneje pastirskega življenja, je prešlo človeštvo k poljedelstvu. Pri tem poslu je potrebovalo že popolnejšega orodja, začelo se je drugače oblačiti in prebivati v stalnih bivališčih. Zato so se odcepili od poljedelcev veščaki, ki so umeli izdelovati orodje in drugo, kar je bilo tedanjim ljudem potrebno. Tako je nastalo obrtništvo.

Med poljedelcem in obrtnikom so se pojavili posredniki pri izmenjavi blaga in tako je nastala trgovina.

Čim se je narodno gospodarstvo začelo večati, so se že pojavili oblastniki, ki so se postavili na čelo vsega imetja, si podjarmili slabejše in uživali dobrote in udobnosti življenja, dočim so se njihovi izkoriščanci prekomerno mučili z delom in umirali v bedi. Tedaj je nastal sistem kapitalističnega reda, ki sega nekoliko tisočletij nazaj. Ustvarjal je kaste, družil svoje pionirje in mogočnike pod raznovrstnimi imeni, imel vedno dobro organizirano obrambo in si umel tudi podvreči duhovno silo, čeravno je ta oznanjala in oznanja najsvetejša človeška čustva.

Tako si je po preživelih fevdalni dobi, katero naši dedje še pomnijo, čeravno ne več iz lastnega doživljanja, pač pa iz pripovedovanja svojih

staršev, ustvaril industrijski sistem, ki tlačil in izkorišča nas in naše sodobnike po celem svetu.

Industrija se je v svoji nenasitnosti izkazala kruta takoj ob svojem nastopu. Vpregla je v svoj jarem izkoriščanja celo 10—12 letne otroke, ki so morali poleg svojih očetov robotati v obratih po 12—14 ur dnevno, ter bili za vsak pregrešek in najkrajši odmor tepeni od svojih nadzorovateljev.

Da so bile tedanje življenske razmere delovnega ljudstva, katerega ni ščitil noben zakon, še hujše kot danes, je samoobsebi umevno. Ker pa sledi vsakemu nasilju kot nujna posledica odpor, zato se je tudi tedaj delovno ljudstvo od časa do časa vzdigovalo proti svojim nasilnikom.

Marsikdo od nas se še spominja pripovedovanja naših dedov in babic, kako so tlačani okoli leta 1848. navalili na ta ali oni grad. Ko je ogorčeno in pobesnelo ljudstvo dvignilo energično svoj protest, tedaj so morali mogočniki popustiti. Prisilila jih je k temu stopnja razvoja. Toda kapitalizem je ostal še nadalje na krmilu, toda izgleda, da se kljub vsemu terorju, ki ga izvaja nad delovnim ljudstvom, bliža svojemu višku.

V svojih naporih za svoj neokrnjen obstoj, kadar delavstvo terja svoje pravice, narekuje svojim hlapcem, da pišejo na njegove obrambne barikade: »Vera, domovina, materinščina so v nevarnosti.« Toda kakor se posamezna krdelca ločijo po veri in narodnosti, tako se ogromne množice preko vseh držav, jezikovnih in verskih mej družijo (v proletarskem razredu) v močno armado probujajočega se proletarijata, ki se kulturno dviga in sledeč Marksovemu klicu: Proletarci vseh dežel, združite se!, si osvaja po naravi utemeljene pravice.

Vse stopnje družabnega reda so bile nujna potreba po naravi zakonjenega razvoja. Tudi naše težave in boje narekuje taisti razvoj in akorav-

no se od časa do časa ustavimo na pohodu vboljšanje, nas to ne plaši. Saj taisti razvoj sili tudi kapitalizem, da v svojem lastnem osrčju postavlja temelje socializaciji. Medtem ko se združuje kapital v raznih akcij, družbah in velepodjetjih, razlašča čedalje več privatnikov in jih tira v vrste proletarijata. Tako n. pr. čedalje več kmečkega ljudstva prihaja v industrijo in tu so po več skupaj izkoriščani po enem in istem gospodarju, vsi vpreženi k enemu in istemu stroju, vsi oškodovani za svoj trud z enako malenkostno plačo, ki ne zadošča za kritje vseh nujnih življenskih potrebščin. Tako prisilno združeni se medsebojno obujajo, spoznavajo nujnost solidarnosti ter prej ali slej terjajo tudi oni združeni z ostalim proletariatom pravično odškodnino za svoj trud. Tako stopamo polagoma, toda dosledno v pravičnejši družabni red, v katerem bo imela tudi žena dostojnejše stališče kot ga ima v današnji družbi. Zato vztrajajmo v proletarskih organizacijah, pridobivajmo jim novega članstva in korakajmo strumno naprej. Razvoj se da zadržati, ustaviti pa ne. Četudi včasih obupavamo, vendar nam je že bolje kot je bilo našim prednikom. Mi žanjemo, kar so oni sejali, zato smo dolžni oplemenititi te sadove in jih sejati za naše potomce.

Kdo ima prvo pravico do otroka?

Zadnje dni se je vršil v časopisju prepir za otroke.

Mussolini je papeža pobotal z Italijo in mu tudi izročil kos njenega ozemlja, na katerem si papež ustanovi lastno državo. Dobi tudi čedno vsoto denarja. No, kakor kaže, se Mussolini že boji, da bi si papež ne prilastil še več in je pred kratkim nekaj spet govoril, kar papežu ni všeč. Papež je nato Mussoliniju po ovinilih odgovoril in med drugim tudi na-

Vsaka delavska družina mora biti včlanjena v »CANKARJEVI družbi«!

glasil, da ima cerkev prvo pravico do otrok. Drugi, ki zagovarjajo pred vsem posvetno oblast, so mnenja, da ima prvo pravico do otrok država. Matere, ali je vas kdo od teh ali njihovih prijateljev in somišljenikov vprašal, koliko zahtevate odškodnine za trpljenje, ki ste ga imele z otroci? Ali, ako imate dovolj prehrane za njih? Kje jemljete, da jim pokrijete goloto; kje in v kakem prebivate z njimi. Kako jih ogrevate pozimi in zdravite, ko so bolni? Kaj ne? Me združeno trdimo: prvo pravico do otrok imata mati in oče, ki se zavadata svojih dolžnosti do njih.

Boj alkoholu!

Ne bilo bi toliko gorja na svetu, ako bi se ne povžilo toliko alkohola. To je stara in priznana trditev.

Ne moglo bi pa tudi biti toliko vinskih bratcev, ako bi se točilo samo tisto vino, ki ga trta rodi.

Toda, žal, producira se ga tudi v kletih, kakor pravijo, na tak način, da bi ga ljudje gotovo ne pili, ko bi to vedeli.

Ni dolgo tega, ko so tudi gospodje iz vodstva »Osrednje vinarske zadruge v Mariboru« poskušali ponoviti kanagalilejski čudež in so bili zato pred nekaj dnevi kaznovani od sodišča. Med kaznovanimi sta tudi dva duhovnika.

Torej, ako se že duhovniki odločijo ponarejati vino in pomnoževati pijančevanje, si lahko mislimo, kaj šele počno brezverski in brezvestni krčmarji.

Pozdravljamo vsak napredek!

V osrčju Ljubljane, poleg velesejma, je športni klub »Ilirija« zgradil termalno kopalnišče.

K otvoritvi tega podjetja, ki se je vršila v nedeljo 26. maja, je prejela tudi Zveza del. žen in deklet povabilo, kateremu se je po dveh svojih zastopnicah odzvala.

Kopalnišče je moderno in lepa zgradba. Poleg kopalnih naprav v zaprtih prostorih ima tudi precejšen

bazen, ki bo jako ustrezal onim, ki radi plavajo in se solnčijo.

Poleg kopalnišča je tudi hiša s stroji, ki vodo temperirajo in čistijo. Tudi so na razpolago posamezne kabine kakor tudi skupna oblačilnica.

Pozdravljamo to podjetje in mu želimo uspeh, ker bo v njem dana prilika osvežitve telesa in razvedrila tudi onemu delu mestnega prebivalstva, ki si ne more vzeti časa in sredstev, da bi se podal k okoliškim vodam, kaj šele v kako drago kopalnišče. Med temi smo zlasti delavske žene.

Ljubljana je z njim pridobila tudi nekaj, kar jo uvršča med civilizirana in napredna mesta.

Imejmo malo več uvidnosti napram mladini.

Bliža se konec šolskega leta in z njim pa tudi čas dijaških tragedij.

Vsako leto ob sklepu šolskega pouka krčijo mladino ljubna srca vesti o samomorih dijakov oz. dijakinj, ki so se k temu odločili iz obupa nad slabim uspehom svojega truda med šolskim letom. Ako premo-trimo te slučaje, pridemo do zaključka, da oni, ki so iz lahkomi-selnosti slabo opravili, ostanejo lahkomi-selni še nadalje in si ne jemljejo neuspehov preveč k srcu. Mnogo se je že pisalo pred nedavnim časom o vzrokih slabih uspehov, ki so govorili za in proti šolski mladini. Dobro bi bilo, da si sedaj te ugotovitve priključimo zopet v spomin ter ne mučimo mladine z očitki in jo tiramo v obup. Ako nam med šolskim letom ni uspelo z nadzorstvom in dobrohotnimi opomini pripomoči svojim otrokom do dobrih uspehov, moramo iskati vzroke neuspehov drugod. Morda je otrok še premlad in ni mogel zadostno zapopasti predmeta, zato si tudi ni mogel zapomniti, kar se je učil. Tudi je mogoče, da ga je kako bolešno stanje oviralo v uspešnem učenju. Tudi pomanjkljiva prehrana, katere je današnje dni deležen večji del učeče se mladine, je tudi vzrok slabega učenja. Staro mnenje, da se lačni boljše uči, zavrača dejstvo, da si je mnogo nadarjenih ljudi vsled stradanja v šolski oz. študijski dobi nakopalo bolezen, kateri so podlegli, ko so študije dokončali in bi bili lahko uživali sad svojega truda in svojim roditeljem poplačali njihovo skrb zanje. Ko človek dozoreva, je podvržen raztrese-

nosti, sicer mu pa to ni škodi v zlo, ker je to posledica njegovega razvoja.

Znano nam je tudi, da včasih ves napor dijaka uniči kak nesrečen ali celo takozvana »pika«, ki jo ima kak predstojnik na njega.

V takih slučajih bo dobro, da se tolažimo s tem, da se bo »repetent« v prihodnjem letu umstveno in zdravstveno utrdil in da bo pozneje lažje izdelaval. Dobro je tudi, da se posvetujemo z njegovimi učitelji oz. profesorji, ki gotovo dobro poznajo njegovo nadarjenost in nagnjenja in nam zamorejo najbolje svetovati, za katero stroko naj ga zainteresiramo, ali naj ga morda napotimo v drugo šolo, ki bo bolj primerna njegovim sposobnostim. Vsekakor je pa boljše, da mlad človek poseča šolo eno leto delj, kot da ob sedanjih splošnih brezposebnosti po dokončanih studijih pohajkuje v brezdelju ter se vadi lenarenja.

Je že res, da so financijelne težkoče glavni vzrok naše nevolje ob takih prilikah, toda imeti moramo vedno v zavesti, da smo si tem, ko smo poklicali otroka v življenje, prevzeli skrb za njega in si naložili breme mnogih žrtev.

Bodimo torej vedno in napram vsakemu prevdarni in dobrohotni, da si prihranimo mnogo nepotrebne gorja sebi in drugim.

Za enakopravnost otrok ali nekaj minut zamude . . .

Kako neumestna, krivična in končno smešna je delitev otrok tako po državnih kot po cerkvenih zakonih v zakonske in nezakonske, nam drastično kaže sledeči dogodek, ki ga je objavilo ljubljansko »Jutro« (18. 5. 1929) in po katerem ga doslovno povzemamo:

»Mučen intermezzo pri poroki. V nekem kraju Boke Kotorske bi se imela vršiti poroka mladega para. Duhovnik se je nekoliko zakasnil, zato so svati posedli po cerkvenih klopih in čakali. V tem pa so nevesto popadle slabosti. Zgrudila se je na tla: v cerkvi je dala življenje zdravemu fantku, ki je z glasnim jokom naznanil svoj prihod na ta svet. Poroka se seveda ni mogla izvršiti. Odložila se je za nekoliko časa in se bo izvršila onega dne, ko bo krščen novi državljan naše kraljevine.«

V splošnem le malo nenavaden slučaj ali pa igra usode. Ali... en nezakonski otrok več se nahaja v človeški zajednici. En menda »manjvreden« človek, dasi ni bil gotovo po nobenih drugih prirodnih zakonih rojen kot oni, ki so baje »večvredni«.

In krivec? Smelo lahko trdimo, da je zadnji in neposredni krivec oni duhovnik, ki »se je malo zakasnil«. Kajti, ko bi prišel preje in že »zvezal« mladi par, bi bil otrok zakonski. Ali pa, ako bi se porod za nekaj minut zakasnil, bi tudi ne bilo »sramote«. Itd. itd. Vendar krivi niso niti duhovnik, niti mladi par, niti dete, niti narava. **Krivi so oni, ki so uvedli klasifikacijo otrok že pred rojstvom**, oni, ki so nesrečne ali pa zapeljane matere hoteli kaznovati, obenem pa pustili — da se milo izrazimo — sokrivce nekaznovane. Reda v človeški družbi s tem seveda niso niti najmanje izboljšali.

Zakaj omenjamo vse to? S temi na zunaj malenkostnimi primeri hočemo le opozoriti merodajne faktorje v državi, da odstranijo te ostanke srednjeveškega nazadnjaštva, ki za naprednost niso ravno najsjajnejši dokaz iz državnih zakonov. Avtoriteto rodbine bo treba varovati z drugimi sredstvi. Gorenje je skoz in skoz odpovedalo. In zato bodi vsaj država napredna, ako že cerkev ni.

Cv. K.

Kongres „Svobode“.

Dne 12. maja se je vršil redni občni zbor naše kulturne matice »Svoboda«. Kongresu je prisostvovalo lepo število delegatov in gostov. Med gosti je bil tudi nogom. klub iz Beljaka, ki je popoldne tekmoval s S. K. »Svoboda«. Iz poročil centralnih funkcionarjev in podružničnih delegatov je razvidno, da je tudi v naši kulturni organizaciji prenehal boj med raznimi strujami delavskih vrst kakor tudi med posameznimi odseki in da se delavstvo, ki se zbira v sportnih klubih in pevskih društvih, zaveda, da je le v okviru ene kulturne matice mogoče uspešno gojiti pravo socialistično kulturo in da morajo tvoriti združene organizacije eno močno kulturno družino, ki bo današnjo plitko meščansko kulturo, ki sloni na pretvarjanju resnice in svetohlinstvu, preobrazila v pravo človeka dostojno kulturo.

Vzgoja brez palice.

K naslovnemu članku v zadnji številki našega lista hočemo podati nekaj primerov, kako se otroke lahko vzgoji z lepo besedo in dobrimi vzgledi:

»Spominjam se«, pravi neki sodrug, »bilo je v času zorenja češenj. Zvedeli smo, da so fantje lomili črešnjeve veje in drevja. Jaz pri tem

nisem bil soudeležan, kar je vedela tudi moja mati. Opoldne mi je rekla: »Če hočeš črešenj, jih ne jemlji nikjer, jaz ti jih bom kupila, če si jih želiš!«

Naše materijelne razmere niso bile ugodne, a vseeno mi je mati prihodnji dan kupila pol kilograma črešenj. Mislim sem si, kako je mati vendar dobra. Kupila mi jih je čez čas še enkrat in tako me ni mikalo klatenje črešenj, kot so delali drugi otroci.

Kakor se je pripetilo že vsakemu otroku in se bo tudi v bodoče, tako sem tudi jaz vrgel nekoč kozarec na tla, da se je razletel na tisoče koscev. Prišla je mati in dejala: »Zato, ker ne paziš.«

Prišel sem se opravičevati, da se je zgodilo po nesreči in da tega nisem storil namenoma. »Ne govori več, to se tudi meni lahko pripeti. »Nesi čepinje ven«, je rekla mati. Te besede so me osramotile, čutil sem, kako visoko nad menoj stoji mati. In kako prijetno mi je bilo pri srcu, ko je dejala, da se tudi njej lahko pripeti kaj sličnega. Kljub nesreči sem čutil, da sem ji tako blizu. Moja nerodnost mi je bila še enkrat bolj mučna.

Ko sem hodil v meščansko šolo, sem se vozil vsak dan nekaj postaj. Nekoč sem v razposajenosti iz nepredvidnosti vrgel med vožnjo čepico mojega sošolca skozi okno. Bilo je v pozni jeseni; iskal sem čepico do noči, a zaman. Ko sem prišel domov, mi pravi mati: »Kakšne nepotrebne stroške se mora imeti.« Mati je o čepici zvedela že od železniškega čuvaja; povedal sem ji tudi jaz še enkrat vse, kakor se je pripetilo. Mati ni rekla ničesar več. Oče dečka me je zelo osorno ozmerjal in zahteval, da mu moram takoj drugi dan prinešti denar in sicer 3 krone in 20 vinarjev. Zvečer, ko sem legel, sem videl, kako mati na tihem prešteva denar. Skrbno je zavila 3K 20 v v papir. Sram me je bilo in mati se mi je smilila. Ko sem zjutraj vstal, je mati vpricho mene odvila denar in ga še enkrat preštela ter dejala: »Zavila sem ti ga in ti ga dam v mojo denarnico; skrbno pazi, da ga ne izgubiš!« S tem je bila zadeva zaključena, nikoli več ni bilo govora o tem. V moji notranjosti pa je delovalo naprej in nisem pozabil tega do današnjega dne.«

Kaj nas to uči? Namenoma sem navedla gornje tri primere, ker iz slehernega lahko posnemamo posebnosti. Spomnimo se na črešnje. Kako dobro je opazila in spoznala mati

potrebe otroka in s tem je preprečila vse nadaljnje. Pri tem opazimo instinktivno preprečenje napak. Mi moramo potrebe in želje otrok bolj opazovati in razumeti, ne pa jih surovo zavreči in prav nerodno odbiti. Moramo jih rešiti v kakršnikoli primerni obliki. Pri tem imajo premožnejši seveda mnogo lažje in zopet opazimo, da igra tudi pri vzgoji gospodarski položaj svojo vlogo. Seveda ni s tem rečeno, da se ne more ničesar storiti, nasprotno, na tisoče malih priložnosti je za to, le če pazimo nanje.

Iz drugega primera, ubitega kozarca, lahko posnemamo, da enake malenkostne slučaje le preradi spreminjamo v velika hudodelstva. Kolikokrat se kaznuje in povzroča nepotrebne scene in napravljamo s tako nasilno vzgojo več nereda kot dejanje samo. Če zlije otrok samo vodo na tla, zakaj pričeti s tistim grdim zmerjanjem ali pa še s zaušnicami. Pustimo otroku lepo mirno pobrisati in s tem je zopet vse dobro. Bodimo si svesti, da ve otrok tudi brez tepeža, da to ali ono ni prav in da mu je neprijetno tudi brez kazni. S trdo besedo ali udarcem otrok ne bo nič pripravnejši, ampak bo še bolj bojazljiv in bo še prej kaj razbil. Sprejmemo take male nerodnosti kot nekaj otroku spadajočega, saj še odrasli nismo popolni, trgamo hlače in krila in pobijamo kozarce. Zato tudi otroku ne smemo šteti v zlo. Navadno mu štejemo to za še enkrat huje kot pri odraslemu, mesto da bi ravnali nasprotno in mu zamerili samo polovico kot odraslemu.

Tretji primer nam pokaže še nekaj novega. Če je otroku dana možnost, da sam spozna svoje napake in njih posledice, bodo nanj trajno vplivale. Nikdar ne bi otrok žalosti in izgube, ki jo je povzročil materi, občutil in doživel tako globoko, če bi bil takoj ob vstopu v sobo tepen in kaznovan. Vsa notranja doživetja bi bila s tem zamorjena. Iz tega primera spoznamo, da mlad človek resnično notranje doživlja in že tak doživlja je lahko dalekosežnega pomena za njegov splošen duševni razvoj.

Da se pri nas ravna z otroci popolnoma drugače kot je treba in to še v šoli, kjer bi človek pričakoval boljšega razumevanja otrok, kot nekemu, ves dan zaposlenemu delavcu, objavljamo dopis, katerega smo prejeli iz Jesenic, ki se glasi:

Na članek v listu štev. 5 »Vzgoja brez palice« pripominjam sledeče: »Naša sveta naloga je, da našim otrokom kolikor mogoče blažimo in

slajšamo njih detinsko dobo. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da bode treba prav energično nastopiti proti vzgoji palice v šoli in še prav posebno pri vero-učiteljih.

Na Jesenicah je kaplan, kateri misli, da so proletar, otroci za to, tu da on izvaja nad njimi nekakšno inkvizicijo. V tem šolskem letu je že večkrat pretepal otroke (dečke) samo za to, ker ni bil v nedeljo pri maši. Pretepa ga tako, da mora s kolena in komolci na tla, in potem mu jih daje s palico, da ima učenec črne podplutke.

Me nismo proti nobeni veri, kdor jo hoče držati, po svoji volji in vesti. Smo pa odločno proti temu, da bi se našim otrokom vera s palico vtepal v glavo. In če svarimo matere, da naj ne pretepajo svojih otrok, moramo z vso energijo dvigniti svoj glas proti temu, da bi jih pretepali v šoli. Vero-učitelj, on, kateri bi jih imel učiti ljubezni in resnice, pa dviga palico za take stvari, katere niso v šolskem urniku, on je plačan, da uči, ne pa, da pretepa.

Saj pravi evangelij: »Pustite malim k meni priti« in drugič: vzela je bič in je izgnal prekupčevalce iz templja. Namestnik tega Nazarenca (tako se nazivajo sami), pa vzame palico in po otrocih, in drugič vzame palico, da bi prisilil otroke tja, kjer ni več tiste ljubezni in človekoljubja, kakor ga je učil oni v rdeči halji iz Nazareta. Toliko za danes.

(Imena so na razpolago; danes jih še zamolčimo; če se bode pa to dogajalo še nadalje, jih pa objavimo polnoštevilno.)

Sodružice in sodrugi! Ker bi zelo radi to temo razpredli bolj na široko, da bi se tudi pri nas pričelo razmišljati in razpravljati o tem tako važnem vprašanju, prosimo, da nam dopošljete svoja mnenja. Ni prav, da gremo mirno mimo te grde, od roda do roda podedovane navade, vzgoje s palico, ki rodi v otroku toliko slabega in neodkritega.

Obvezno kopanje na Poljskem.

Iz Varšave poročajo, da je minister notranjih zadev odredil, da se

morajo vsi moški in ženski na Poljskem kopati vsaj enkrat mesečno. — Odredba, ki naj bi jo posnemali po vsem svetu; le kako bo izvajanje kontrolirano, vest ne pove . . .

Ženska volilna pravica na Ogrskem odklonjena.

Napredno ogrsko ženstvo se bori že desetletja za volilno pravico. Dne 17. aprila t. l. je bila v državnem zboru razprava o predlogu, ki daje ženam volilno pravico pri občinskih volitvah. Parlament, ki je eden najreakcionarnejših na svetu in mnogo bolj nazadnjaški kot novi Mussolinijev korporacijski parlament, je predlog odklonil proti glasovom socialnih demokratov. Večina poslancev, ki se je udeležila debate, je naglašala, da je mesto žene pri otrocih, v kuhinji in v cerkvi . . . Na čelu agitacije za žensko volilno pravico so vsa leta socialisti.

Demonstracija v Avstriji za porodno kontrolo.

Na Dunaju je 14. aprila t. l. o priliki ženskega dne korakalo po ulicah več kot 100.000 žena in otrok, demonstrirajoč za kontrolo porodov. Demonstracije so organizirali socialisti, ki zahtevajo, da se v avstrijski republiki odpravijo stari reakcionarni zakoni iz bivše cesarsko-katoliške Avstrije, kjer je cerkev diktirala postave za družinsko življenje.

V sprevedu je bilo nekaj moških, precej otrok, manjše število starejših žensk in ogromna večina mladih žensk, predvsem delavk in žena delavcev. Ženske so nosile napise »Dol s paragrafom 144!« To je — kakor znano — paragraf, ki zabranjuje odpravo plodu.

Zadnje čase je bilo dosti zdravnikov obtoženih na podlagi tega paragrafa, toda porotniki so v vseh slučajih oprostili zdravnike. Navaden zagovor je bil, da je žena jetična ali telesno nesposobna za porod, dasi tak izgovor ne velja po starem zakonu.

24-letna delavska poslanka.

Pri zadnjih nadomestnih volitvah v pravkar razpuščen angleški parlament je bila izvoljena za poslanko Delavske stranke Miss Jennie Lee, stara 24 let. Delavski poslanci v parlamentu so jo burno pozdravili. Bila je najmlajši član zbornice.

Za izboljšanje zakonskega življenja.

V New Yorku je bil obsojen v aprilu t. l. John Milabe, ki je priznal, da je svojo ženo pretepal, na nevsakdanjo kazen: celih šest mesecev mora vsako jutro poljubiti svojo ženo, predno odide na delo. Sodnik Hilperin mu je zagrozil, da ga bo poslal — ako se tej sodbi ne pokori — za to dobo v prisilno delavnico. Ob enem je moral obljubiti, da ne bo več pretepal žene. Prvič je ženo poljubil pred sodnikom . . . Kdo ve, kako bo to sredstvo pomagalo?! Zbližala se pa bosta vsaj enkrat dnevno . . .

Proda se zamorko.

V Meksiki izhajajoči dnevnik »News of the World« prinaša v svoji številki z 10. III. 1929 sledeče obvestilo Associatêd Press, neke ameriške poročevalne pisarne:

Pri podiranju stare trgovske hiše v Danville so našli delavci s polstoletnim prahom zamazano listino o prodaji sužnje. Listina se glasi: »Dne 25. decembra 1863 obljubljam plačati I. W. Key vsoto 1000 dolarjev za zamorko po imenu Rahela, plačljivo gorenjega datuma v confederate denarju ob prejemu in v slučaju, da imenovana žena ne bi bila poslana, naj postane ta pogodba brez vrednosti. To, dne 13. dne v maju 1863.«

Ta pogodba je podpisana po I. W. Falk in P. M. Falk.

Plačljivo ob prejemu! Človek kot blago. V 66. letih, ki so med tem pretekla, je postalo že marsikaj drugače, kljub brezmislennemu govorjenju, da je vedno tako bilo in da bo vedno tako. Ne! Svet gre naprej, čeprav počasi, akoravno se mogoče še danes na tistem dogode enaki ali podobni slučajji.

Zahvala. Podpisana se najtopleje zahvaljujem podružnici Zveze delavskih žena in deklet na Jesenicah za v moji bolezni nabrano mi podporo v znesku Din 263. — Jesenice-Sava, Kristina Markizeti.

Hranilne vloge vlagaj } v
Vse potrebščine nakupuj }
KONZUMNEM DRUŠTVU ZA SLOVENIJO
v Ljubljani in njegovih podružnicah.

**Širite
naš list!**